

Es constitueix el Gran Orient Català

La maçoneria catalana, independent

A finals de novembre d'enguany, s'ha presentat el Gran Orient Català. Per primera vegada en la història, una obediència maçònica catalana. Tot i el fracàs d'anteriors iniciatives semblants, el GOC ha establert ja relacions internacionals com a tal, i ha tingut una bona acceptació.

Actualment, als Països Catalans, ser maçó encara té connotacions negatives. És l'herència de més de quaranta anys de persecució franquista. No es pot oblidar que, abans de la guerra del 36, la maçoneria havia estat un important centre de poder, sobretot per la intensa imbricació social de què havia gaudit. Avui dia, tot i l'evident recuperació de l'ordre del compàs i l'escaire —símbols maçònics—, el nombre de maçons encara és lluny d'assolir la xifra que va tenir en els anys anteriors a la rebel·lió franquista. Però també és cert que la maçoneria, des que fou legalitzada el 1977, ha anat reestructurant-se, i en l'actualitat es troba en una etapa de lent però eficaç creixement.

En aquest procés, el 27 d'octubre de 1989, la maçoneria catalana va una fita un fet històric, en constituir-se la primera obediència estrictament catalana, el Gran Orient Català, que es va donar a conèixer en el Col·legi de Periodistes de Catalunya el 21 de novembre d'enguany, sota el pretext de la presentació del llibre *La masonería y sus postulados fundamentales*, de José Torregrosa Vallcanera. El Gran Orient Català, que fins l'octubre de 1989 era una part integrant del Gran Orient Espanyol, no va escindir-se d'aquest últim, sinó que en va pactar la independència.

Així, no va donar-se el cas de la lògia Perseverança, taller núm. 3 de la Gran Lògia d'Espanya, que l'octubre de 1988 se'n va separar a causa de les discrepàncies entre Joan González Masó —Perseverança— i Lluís Salat i Gusils —G.L.E.—.

"NACIONALITAT CATALANA SENSE
CAP LÍMIT"

La creació del Gran Orient Català ha estat sempre un objectiu de la maçoneria catalana. El primer intent va dur-se a terme el 1886, amb la creació de la Gran Lògia Ca-

Ser maçó encara té connotacions negatives.

ARXIU

talano-balear, que el 1921 transformant-se en la Gran Lògia Espanyola. Aquesta conversió, segurament per pressions internes, va motivar el descontentament de part dels seus membres, que van fundar la Gran Lògia Unida, d'àmbit català. Però l'obediència va desaparèixer al cap de poc temps, per rons econòmiques.

Més endavant, el maig de 1936, es va intentar per tercer cop crear una obediència catalana, i va nàixer el Gran Orient Independent Català, que de seguida va tenir l'oposició de les diverses lògies espanyoles. La desautorització del Gran Orient Independent Català per part del Gran Orient Espanyol, i la guerra de 1936 van acabar amb l'existència —breu— de l'obediència catalana.

Aquests són els antecedents històrics del Gran Orient Català, que, en contra d'allò

que han afirmat diverses informacions, no està liderada per Joan González Masó; el gran mestre del GOC és Francesc Mózart Sucarrats. Joan González Masó és al capdavant de la lògia Perseverança —com hem explicat, escindida de la Gran Lògia d'Espanya—, i, segons s'apunta, s'ha aproximat bastant a la Gran Lògia Simbòlica Espanyola, el Gran Mestre de la qual és Roger Lebeder.

El Gran Orient Català parteix de la lògia Fènix, de Barcelona, que pertany al Gran Orient Espanyol, amb seu a Madrid. El 27 d'octubre de 1989 el GOC va crear els seus estatuts, i en l'actualitat compta amb dos tallers, la lògia Fènix i la lògia Isis, que agrupen al voltant dels quaranta membres. En els estatuts del Gran Orient de Catalunya es fa esment de l'assumpció plena de la na-

cionalitat catalana sense cap límit a les llibertats culturals i polítiques i de presència com a tal en el concert mundial de nacions, que puguin desitjar els homes i dones catalans". I també es remarca que "s'utilitzarà com a idioma de treball i expressió la llengua catalana", i que "treballarà per la conscienciació constant de la identitat nacional catalana dins i fora de l'espai català".

El Gran Orient Català manté bones relacions amb la Gran Lògia Simbòlica Espanyola, el Gran Conseller d'Afers Estrangers de la qual, Rafael Vilaplana i Fuentes, va ser nomenat Venerable d'Honor d'un dels

té una dependència francesa –al contrari que la GLE, que pertany a l'anglesa–, gairebé prescindint del ritu escocès i tendeix a la negació de la divinitat. El terme mitjà a què fem referència en el cas del Gran Orient Català ve donat per la seva adscripció al Ritu Escocès Antic i Acceptat, i perquè les celebracions es duen a terme sota els auspicis del Gran Arquitecte de l'Univers –que és com s'anomena Déu en termes maçònics–, tot i que es permet als seus membres exercir qualsevol culte religiós amb completa llibertat.

El Gran Orient Català, aquesta vegada, i

va ser reconeguda, el 1987, a Gibraltar, per la Gran Lògia Unida d'Anglaterra, representada pel Duc de Kent –d'aquí la seva dependència anglesa–. De fet, la dependència anglesa manté el sistema de *reconeixements* a causa de l'herència de la tradició colonial britànica –reconeixement de les obediències de les lògies de les colònies de l'imperi–.

Per contra, la dependència francesa, com és el cas de la Gran Lògia Simbòlica d'Espanya, del Gran Orient Espanyol i del Gran Orient Català, no admet el sistema dels *reconeixements*, ja que es pensa que entre les

El Gran Orient Català segueix el ritu Escocès Antic i Acceptat.

ARXIU

tallers del GOC.

El Gran Orient Català, que segueix el Ritu Escocès Antic i Acceptat, ha establert ja relacions internacionals com a obediència de ple dret. En concret, el GOC ha realitzat intercanvis amb la Gran Lògia de França i amb la Gran Lògia de la Vall de Mèxic, que agrupa lògies maçòniques de Centramèrica.

RES DE "RECONeixEMENTS"

En l'aspecte religiós, el Gran Orient Català es troba en un terme mitjà entre la Gran Lògia d'Espanya i la Gran Lògia Simbòlica d'Espanya. La GLE treballa amb el Ritu Escocès Antic i Acceptat, i la religiositat la fonamenta en la Bíblia, interpretada des d'un punt de vista anglicà. Per la seva banda, la Gran Lògia Simbòlica d'Espanya, que

tal i com hem explicat, ha acordat amb el Gran Orient Espanyol el seu dret a existir com a tal. Manté, d'altra banda, bones relacions amb la Gran Lògia Simbòlica d'Espanya; i no ha tingut oposició per part de la Gran Lògia d'Espanya. Això últim no deixa de ser lògic ja que, malgrat que en la GLE es té una concepció fortament *nacional* de l'estat espanyol –no es pot oblidar que la major incidència política en la Gran Lògia d'Espanya prové de membres pertanyents al Partido Popular–, el seu Gran Mestre, Lluís Salat, continua negant l'existència d'altres obediències maçòniques que la GLE, la que ell lidera.

La raó d'aquest fet es basa en el fet que de maçoneria "sols pot haver-n'hi una en un mateix territori", segons paraules del mateix Lluís Salat. La Gran Lògia d'Espanya

distintes obediències sols ha d'haver-hi una relació de germandat.

Tot i la sorpresa que pot causar la creació del Gran Orient Català, aquesta no ha estat fruit de la improvisació. A principis de 1989, en el diari *Avui*, en les pàgines d'anuncis generals, es podia llegir: "Maçoneria Universal. Gran Orient de Catalunya. Si ets demòcrata, humanista, solidari, i vols un món millor, contacta amb nosaltres". La publicació de l'anunci, feta per atraure un sector molt concret de persones, va aixecar, en el seu moment, una certa polseguera, ja que es va considerar que un anunci en el diari no era una manera adequada de proselitisme maçònic. Ara, gairebé dos anys després, la premonició que publicava, en forma d'anunci, el diari *Avui*, s'ha fet ja realitat.

Eduard Company